

Un art ple d'intensitat

El llenguatge de l'art és universal, però tota expressió artística es vincula a un temps i un país. Si no fos així, no seria versemblant parlar d'història de l'art ni, sobretot, estudiar-la ni adonar-se que l'art és una de les manifestacions més decisives de la successió d'èpoques i cultures que constitueix la història global.

L'art català, com a irradiació del nostre esperit creatiu, ocupa un lloc destacat en el món. És lògic, doncs, que tingui una història pròpia, pensada des d'una visió nacional. *Art de Catalunya (Ars Cataloniae)* és una obra enciclopèdica concebuda des d'aquesta visió i que incorpora els darrers avenços de la recerca artística aquí i arreu.

El seu caràcter ampli i interdisciplinari en fa una obra especialment atractiva, ja que no s'hi tracten únicament les modalitats de l'art plàstic de més projecció –pintura, escultura, arquitectura–, sinó també temes com l'arquitectura rural, l'art popular, la història del vestit, la iconografia nacional catalana, el col·leccionisme d'art, la moneda, la fotografia, el cinema i el vídeo, etc. A la visió nacional, doncs, cal afegir-hi una diversitat que fa que *Art de Catalunya* esdevingui una obra ben pedagògica.

De fet, l'art, entre nosaltres, ha estat sempre un bon instrument de pedagogia, és a dir, una eina de construcció i de projecció. Les seves expressions més acabades han coincidit amb moments decisius de la història del nostre poble. El romànic, per exemple, es troba en l'origen de Catalunya, i el gòtic, en el punt àlgid de sobirania i expansió. L'eclosió del Modernisme coincideix, al seu torn, amb el naixement del catalanisme polític.

Pel que fa a l'art del segle xx, la successió d'estils ha permès garantir-ne la continuïtat i la universitat i enllaçar amb les grans tendències contemporànies. Fins i tot quan el clima col·lectiu barrava les nostres aspiracions nacionals, l'expressió plàstica, en absència dels mots, va esdevenir una manifestació viva de la identitat.

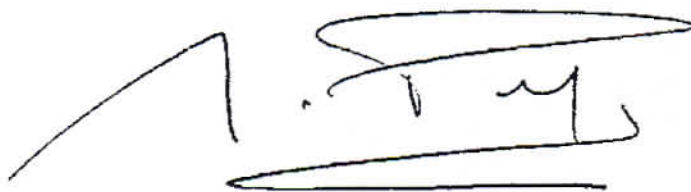
Un joveníssim Marià Manent, al juliol del 1919, anotava en el seu dietari –publicat molts anys després sota el títol *L'aroma d'arç*– un resum de les conferències que féu Josep Carner aquell mateix any a la Universitat Industrial.

En una d'aquestes notes, Manent transcriu una reflexió carneriana ben suggestiva: «Argument contra la cultura catalana: Però si Catalunya és tan petita! Els qui això diuen són gent que

desconeixen el moviment històric de la civilització. Sempre petits nuclis han estat les grans fonts de civilització, perquè les grans extensions territorials són inhumanes. Vegi's quina influència no han exercit en el món el petit tros de península balcànica que s'anomena Grècia, la petita terra dels hebreus, la reduïda Anglaterra del temps d'Isabel i Shakespeare: foren pobles petits, però *intensos*. No és qüestió d'extensió, sinó d'intensitat...»

L'art català és una de les expressions més reeixides de la nostra intensitat cultural. Només en el segle xx, ha donat figures de la talla de Miró, Dalí o Tàpies, sense oblidar-nos de la formació del jove Picasso. Per això, i sense necessitat de comparar-nos amb ningú, mitjançant la pràctica de l'art hem pogut i podem tenir una certa dosi d'autoestima. I és que el primer deure d'un país, si vol progressar, és creure fermament en les seves possibilitats.

Jordi Pujol

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name 'Jordi Pujol'.